

Mari-Janne Möller
Naturavdelningen
010-2236345

Enligt sändlista

Beslut om utvidgat strandskydd i Gnosjö kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att, med stöd av 7 kap. 14 § miljöbalken (1998:808), förordna om utvidgat strandskydd upp till 200 meter på land och i vatten vid normalt medelvattenstånd vid Algustorpasjön, Hammarsjön och Norra Gussjön i Gnosjö kommun, i enlighet med bifogade kartor (se bilaga 1).

Detta beslut ersätter Länsstyrelsens beslut den 19 december 1975, dnr 11.123-1248-75, i de delar som rör utvidgade strandskyddsområden vid Algustorpasjön, Hammarsjön och Norra Gussjön i Gnosjö kommun.

Enligt 7 kap. 14 § miljöbalken gäller beslutet omedelbart även om det överklagas.

Sammanfattning

I Gnosjö kommun har strandskyddsområdet vid Algustorpasjön, Hammarsjön och Norra Gussjön varit utvidgat till 200 meter på land och i vatten sedan den 19 december 1975. Beslutet innebär att strandskyddsområdet även fortsättningsvis, med vissa undantag, är utvidgat till 200 meter på land och i vatten vid sjöarna Algustorpasjön, Hammarsjön och Norra Gussjön. Inom resterande områden vid nämnda sjöar, som tidigare omfattats av utvidgat strandskydd, återgår strandskyddsområdet till det generella om 100 meter vid normalt medelvattenstånd.

Bakgrund

Algustorpasjön, Hammarsjön och Norra Gussjön har omfattats av ett utvidgat strandskydd om 200 meter på land och i vattnet sedan den 19 december 1975 (dnr 11.123-1248-75).

Den 1 juli 2009 trädde nya strandskyddsbestämmelser i kraft (SFS 2009:532). Detta innebär bland annat att efter den 31 december 2014 gäller ett beslut om utvidgat strandskydd endast om det beslutats med stöd av den nya lagstiftningen, 7 kap. 14 § miljöbalken. Avsikten är enligt regeringens proposition 2008/09:119 ”Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden”

att Länsstyrelserna bör se över tidigare beslut om utvidgat strandskydd. Enligt propositionen har bland annat tidigare utredningar visat att det finns stora områden som omfattas av utvidgat strandskydd där skälen för utvidgning inte klarlagts. Om Länsstyrelsen inte fattat nya beslut om utvidgat strandskydd senast den 31 december 2014 i de områden som idag omfattas av en utvidgning kommer strandskyddet att återgå till det generella om 100 meter.

Länsstyrelsen har gjort en översyn av de strandområden som i dag omfattas av utvidgat strandskydd vid Algustorpasjön, Hammarsjön och Norra Gussjön. Förslaget till utvidgade strandskyddsområden har remitterats till Gnosjö kommun, Naturskyddsföreningen, Friluftsförbundet, Västbo fågelklubb, Smålands flora, LRF och Skogsstyrelsen.

Berörda markägare och innehavare av särskild rätt till mark vid Algustorpasjön, Hammarsjön och Norra Gussjön där strandskydd föreslås utvidgas har förelagts att yttra sig över förslaget till beslut i enlighet med 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd. Föreläggandet har delgivits enligt 49 § delgivningslagen (2010:1932) genom kungörelseannonsering i tidningarna Värnamo Nyheter och Dagen samt Post och Inrikes Tidningar.

För inkomna yttranden se bilagd samrådsredogörelse (bilaga 2).

Motivering

BESTÄMMELSER

Strandskydd är ett områdesskydd som gäller vid havet, insjöar och vattendrag enligt 7 kap. 13 § miljöbalken. Det generella strandskyddet omfattar land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen vid normalt vattenstånd.

Syftet med strandskyddet är enligt 7 kap. 13 § miljöbalken att

1. trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden, och
2. bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Länsstyrelsen får, med stöd av 7 kap. 14 § miljöbalken, i det enskilda fallet utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken ska det vid prövning av frågor om skydd av områden även tas hänsyn till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt får därför inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

ÖVERVÄGANDEN I FRÅGA OM UTVIDGAT STRANDSKYDD

Enligt regeringens proposition 2008/09:119 om strandskyddet och landsbygdsutvecklingen innebär de nya bestämmelserna i miljöbalken en skärpning av kravet för att utvidga det område som omfattas av strandskydd. En utvidgning får ske om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Avsikten är att det ska finnas ett tydligt och långsiktigt behov av ett utvidgat strandskydd. Ett beslut om utvidgat strandskydd behöver grundas på hänsyn till berörda områdets värden samt till nuvarande och förväntade behov av tillgängliga strandområden. Enligt propositionen kan beslutet om utvidgat strandskyddsområde komma att avse:

1. Områden som omfattas av annat områdesskydd, till exempel naturreservat, som inte innebär samma skydd för strandområden som bestämmelserna om strandskydd,
2. Riksintresseområden enligt 3 kap. 6 § andra stycket och 4 kap. 2-8 §§, som är relevanta för strandskyddet,
3. Kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering,
4. Grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,
5. Välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud,
6. Tätortsnära strövområden, eller
7. Ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd.

Länsstyrelsen har använt de sju punkterna, som grund för analysen och granskning av de aktuella utvidgade strandskyddsområdena, i syfte att bedöma värdena för strandskyddets syften inom dessa. Nationellt, regionalt och lokalt underlag har använts i bedömningarna, som till exempel kommunernas översiktsplaner och olika inventeringar av värdefull natur och friluftsliv.

Ett av strandskyddets syften är att säkra strandområden så att de förblir tillgängliga för alla enligt de grunder som gäller för allemansrätten. Skyddet baseras på uppfattningen att stränderna är en av de mest värdefulla tillgångarna för friluftslivet i dess olika former. Detta är av nationellt och regionalt långsiktig karaktär. Strandskyddet ska möjliggöra för människor att nu och i framtiden fritt kunna ströva utmed stränderna, att vistas där, att bada eller att bara njuta av den naturupplevelse som mötet med vattnet ger, antingen det gäller havet, insjön eller något vattendrag. Strandskyddet utgör dessutom en väsentlig del av säkerställandet av riksintressen för naturvård, friluftsliv och fiske enligt 3 kap. miljöbalken.

Enligt Länsstyrelsens mening är områden som har pekats ut som riksintressen för naturvård eller friluftsliv enligt 3 kapitlet miljöbalken på grund av höga natur- och rekreationsvärden områden som är extra värdefulla för strandskyddets syften.

Vid översynen av utvidgat strandskydd arbetar Länsstyrelsen med att identifiera de strandområden som har särskilt höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet kring sjöar. Dessa områden bör omfattas av ett utvidgat strandskydd för att förhindra att de exploateras och förlorar sina värden för strandskyddet. Tillkommande exploatering, även om den sker utanför hundrameterszonen, riskerar att bland annat skada ett områdes orördhet och upplevelsevärden eller dess biologiska värden och därmed dess värden för friluftslivet och växt- och djurlivet.

Områdesskydd som naturreservat, kulturresevat, Natura 2000-områden, nationalparker, djur- och växtskyddsområden och naturminnen är tydliga indikationer på områden med stor betydelse för strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser att dessa områden har så höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet att ett utvidgat strandskydd är motiverat för att säkerställa syftena.

Strandnära områden med höga upplevelsevärden är särskilt viktiga att bevara för allmänhetens tillgänglighet nu och i framtiden. Inom i dag orörda områden eller områden med låg exploatering kan tillkommande bebyggelse negativt påverka hur området upplevs och nyttjas. Tidigare utredningar om kvaliteter i frilufts- och rekreationsområden har visat att det vanligaste önskemålet med att vistas i naturen är att uppleva lugn och ro. Det är därför viktigt att områden har god tillgänglighet, är stora, tysta och erbjuder variation och omväxling. För att uppleva värden som exempelvis orördhet och skogskänsla krävs att avståndet till störande exploateringar är mellan 200 och 300 meter. Länsstyrelsen bedömer därför att det finns ett behov att vid stränder som har höga friluftsvärden utvidga strandskyddet i syfte att säkerställa upplevelsevärden för allmänheten. På så sätt kan större sammanhängande strandnära strövområden eller områden med andra höga upplevelsevärden bevaras för framtiden utan påverkan från närliggande bebyggelse. Behovet av större sammanhängande områden för rekreation och friluftsliv, men även för växt- och djurliv motiverar att det utvidgade strandskyddets omfattning inte bör variera i stor utsträckning längs en strandsträcka eller sjö. Länsstyrelsen gör därför bedömningen att sammanhängande områden med utvidgat strandskydd är viktiga för att säkerställa strandskyddets syften.

STRANDSKYDDETS OMFATTNING

Strandskyddsområdet får utvidgas så mycket som är nödvändigt för att säkerställa syftena med strandskyddet, dock högst till 300 meter från strandlinjen. I de flesta särskilt värdefulla strandområden bedömer Länsstyrelsen att ett utvidgat skydd om 200 meter är tillräckligt för att säkerställa skyddets syften.

I vattenområdet är de biologiska värdena generellt som högst i områden som ligger grundare än 6 meters djup. Vad gäller exploateringstryck så har Länsstyrelsen de senaste åren sett ett ökande intresse för olika typer av exploateringar i/på vattnet. Den typen av exploateringar skulle hindra

allmänheten från att färdas fritt i/på vattnet, och även påverka strandområdenas upplevelsevärden negativt. Länsstyrelsen anser därför att strandområden med ett utvidgat strandskydd på land ska följas av ett utvidgat skydd även ut i vattnet.

I vissa fall anser Länsstyrelsen att det är motiverat att anpassa strandskyddsgränsen efter befintliga bebyggelsegrupper samt större vägar och järnvägar som är svåra att passera. Områden som omfattas av tät bebyggelse, samt områden som skärs av från strandområdet av stora och trafikerade vägar och järnvägar har ofta ett begränsat värde för strandskyddets syften, och bör därför inte omfattas av det utvidgade strandskyddet. I vissa fall kan dock ett område utgöra en viktig passage till ett strandområde, även om det redan idag är bebyggt. Därför måste en bedömning av ett områdes värde för strandskyddets syften göras i varje enskilt fall.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Värdebeskrivning Algustorpsjön, Hammarsjön och Norra Gussjön

Algustorpsjön, Hammarsjön och Norra Gussjön ingår i Nissans vattensystem och ligger inom ett område som har pekats ut som riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken på grund av att området har särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i naturmiljöer och för friluftaktiviteter på land och i vatten.

Algustorpsjön är en näringsfattig sjö. Stränderna är mestadels sandiga med inslag av sten, håll- och madmarker. Växtligheten i sjön är i regel sparsam förutom i vikarna där den är riklig. Sjön omges huvudsakligen av skogsmark med inslag av odlad mark. I sydöst vid Algustorpsjön ligger ett vattenskyddsområde. Utmed Algustorpsjön finns flera naturreservat med både friluftsliv- och naturvärden: Isaberg, Ettö och ön Värö.

Isabergs naturreservat har en omväxlande natur i form av skog och öppen jordbruksmark och har höga friluftsvärden. Här finns bland annat en av södra Sveriges mer populära skid- och turistanläggningar.

Naturreservatet Ettö består bland annat av en ängsmark som har bildats vid Nissans inlopp i Algustorpsjön. Genom åns sedimentterande och eroderande krafter har så kallade korvsjöar och sandrevlar bildats. Genom slätter och bete har ett vackert kulturlandskap uppstått med för trakten mycket rik ängsflora. Fågellivet är rikt i de vegetationsrika vikarna och korvsjöarna. Ettödeltat är utpekad som Natura 2000-område på grund av sina höga naturvärden.

Värö naturreservat är en skogsbevuxen ö uppbyggd av sand, grus och sten. Ön är relativt kuperad med branta åsar och med stränder som på sina ställen sluttar brant ner i Algustorpsjön. På öns södra del växer en mäktig tallskog med höga 100-åriga träd.

Norra Gussjön och Hammarsjön är näringsfattiga sjöar. Stränderna är mestadels sandiga med svag-måttlig vassutbredning samt riklig undervattensväxtlighet. Sjöarna omges av barr- och lövskog med inslag av jordbruksmark. Norra Gussjön och Hammarsjön är utpekade som regionalt värdefulla sjöar ur naturvårdssynpunkt i miljömålarbetet.

Algustorpasjön, Hammarsjön och Norra Gussjön har en fiskfauna på 10-14 arter, ett rikt fågelliv med förekomst av storlom och fiskjuse samt förekomster av sällsynta arter såsom klotgräs, strandlummer och spikblad.

Algustorpasjön, Hammarsjön och Norra Gussjön har höga värden för friluftslivet. I anslutning till Algustorpasjön, Hammarsjön och Norra Gussjön ligger flera olika anläggningar såsom till exempel stugby, campingplats, liftanläggning och golfbana. I och i anslutning till sjöarna finns mycket goda möjligheter för bad, fiske och kanotning. I nordspetsen av Norra Gussjö ligger en större kommunal badplats, Örerydsbadet, med sandstrand och bryggor samt parkering. I området går flera leder, stigar och spår, bland annat Järnbärrleden.

Ställningstagande

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av de av riksdagen beslutade miljömålen "Levande sjöar och vattendrag", som bland annat innebär att sjöars, stränders och vattendrags stora värden för natur- och kulturupplevelser och friluftsliv ska värnas och utvecklas hänsynsfullt och långsiktigt, samt "Ett rikt växt- och djurliv", som bland annat innebär att arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner ska värnas. Utvidgningen av strandskyddsområdena enligt ovanstående bidrar till att uppfylla miljömålen "Levande sjöar och vattendrag" samt "Ett rikt växt- och djurliv".

Strandskyddsområdena vid Algustorpasjön, Hammarsjön och Norra Gussjön i Gnosjö kommun omfattar sådana områden som idag har, eller inom överskådlig framtid kan väntas få, höga värden för allmänhetens friluftsliv och för växt- och djurlivet. Algustorpasjön, Hammarsjön och Norra Gussjön har stor betydelse för rekreation och annat rörligt friluftsliv och bör skyddas mot olika former av exploatering och ingrepp som kan påverka miljön och upplevelsevärdena. Ett utvidgat strandskydd är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa syftena med strandskyddet vid berörda sjöar. Algustorpasjön, Hammarsjön och Norra Gussjön ska därför ha ett strandskydd på upp till 200 meter. Vid områden med befintliga större bebyggelsegrupper, i områden där strandskyddet är upphävt i detaljplan och där det finns större avskiljande väg eller järnväg har strandskyddsgränsen anpassats så att sådana områden inte ligger inom utvidgat strandskyddsområde.

Strandskyddsområdena vid Algustorpasjön, Hammarsjön och Norra Gussjön medför vissa inskränkningar i användningen av mark- och vatten. Beslutet innebär totalt sett en minskning av strandskyddets omfattning vid Algustorpasjön, Hammarsjön och Norra Gussjön jämfört med dagsläget.

Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att förordnandena inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljödepartementet) **genom skrivelse till Länsstyrelsen** – se bilaga 3 (formulär 23). Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Upplysningar

Det generella strandskyddet om 100 meter från strandlinjen, på land och i vatten, gäller där strandskyddsområdet inte är utvidgat och där strandskyddet inte är upphävt inom detaljplan. Generellt strandskydd gäller inte inom planlagda områden där strandskyddet är upphävt eller inom planområden som inte omfattas av strandskydd då området planlades före 1975.

Kompletteringsåtgärder till en huvudbyggnad som vidtas inom 15 meter från huvudbyggnaden men inte närmare strandlinjen än 25 meter, och som sker inom en tomtplats som har angetts i ett beslut om dispens är enligt 7 kap. 17 § miljöbalken undantagna från dispensplikten.

Pågående markanvändning kan fortgå utan hinder av det utvidgade strandskyddet. Enligt 7 kap. 16 § miljöbalken omfattas inte byggnader, anläggningar, anordningar eller åtgärder som behövs för de areella näringarna och som inte tillgodoser bostadsändamål av kravet på strandskyddsdispens om de för sin funktion måste finnas eller vidtas inom strandskyddsområdet. Dispenspliktiga byggnader, ändrad användning av byggnad, anläggningar och åtgärder prövas enligt 7 kap. miljöbalken.

Utvidgat strandskydd innebär inget hinder för kommunen att i sin översiktsplan peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden). Utpekande ska följa reglerna i miljöbalken och plan- och bygglagen. Inom LIS-område prövas byggnader, anläggningar och åtgärder för landsbygdens utveckling enligt miljöbalkens regler.

Detta beslut kungörs i Jönköpings läns författningssamling samt i tidningarna Dagen och Värnamo Nyheter.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket landshövding Mino Akhtarzand beslutat och naturvårdshandläggare Mari-Janne Möller varit föredragande, har även länsråd Anneli Wirtén, enhetschef för naturskydd och tillsyn Malin Lund, avdelningschef Per Hallerstig, länsjurist Ulrika Källberg och länsarkitekt Niklas Aronsson deltagit.

Mino Akhtarzand

Mari-Janne Möller

Bilagor

1. Beslutskartor
2. Samrådsredogörelse
3. Hur man överklagar

Sändlista

Gnosjö kommun

Samhällsbyggnadsnämnden Gnosjö kommun

Skogsstyrelsen, Jönköpingsdistriktet, 551 83 Jönköping

Lantmäterimyndigheten i Jönköpings län, Box 2032, 550 02 Jönköping

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Havs- och vattenmyndigheten, Box 11 930, 404 39 Göteborg

Kopia till

Diariet

Intern: Mino Akhtarzand, Per Hallerstig, Malin Lund, Niklas Aronsson, Emma Willaredt, Anna Kristensson, Lars Sandberg, Anna Adholmer, Ulrika Källberg, Anneli Wirtén (alla e-post), Mari-Janne Möller